

Bu sayfa şu linkten yazdırılmıştır: [http://www.risaleonline.com/soru-cevap/gayr-i-muslimlerin-yaninda-calismak]

[Sosyal Meseleler](#) [Muhtelif Fıkıh](#)

Soru

Gayr-ı Müslimlerin Yanında Çalışmak

Gayr-ı müslimlerin yanında çalışmak veya onlara hizmet etmek uygun mudur?

Cevap

Müslüman bir kimsenin, gayri müslim ülkelere gittiğinde veya kendi ülkesinde müslüman olmayan kimselerle muamelatta onlara nasıl davranmam lazım diye düşünür. Bir endişeye ve bir tereddüde düşer. Onlarla ilişkilerinde en çok tereddüde düşüren şey Maide suresindeki nehiydir.

“Ey îmân edenler! Yahudileri ve hristiyanları dostlar edinmeyin! Onlar birbirinin yârânıdırlar. Buna rağmen içinizden kim onları dost edinirse, artık şübhesiz o, onlardandır. Muhakkak ki Allah, zâlimler topluluğunu (inkârlarındaki ısrarları sebebiyle) hidâyete erdirmez.” (Maide 51)

Kur’an Kerim, belli bir asra, belli bir zamana hitap eden bir kitap değildir. O, her asırda sanki ter-u taze yeni nâzil oluyormuş gibi tâzeliğini ve gençliğini muhâfaza etmektedir. Bu sebeple âyetlerin hükmü bâkidir. Kıyâmete kadar devam etmektedir.

Delil, metin kesinliği (net) olduğu gibi, delil kesinliği de olmak gerekir. Halbuki tevil (yorumlama) ve olabilme imkanı da vardır. Burda Kur’anın yasağı umumî değildir. Sınırlanmamıştır. Sırlanmamış bir şey şu şartlarda diyerek sınırlanabilir. Zaman bir büyük müfessirdir; kaydını (şart) gösterse, ona itiraz olunmaz. Karar isteklinin muradına veya sebep olanın durumuna göre verilir. “ Demek bu nehiy, Yahudi ve Nasara ile yahudilik ve hristiyanlık noktasında onlara benzemek hasebiyledir. Hem de bir adam zâtı için sevilmez. Belki muhabbet, sıfat veya san’atı içindir. Öyle ise herbir müslümanın herbir sıfatı

---

müslüman olması lâzım olmadığı gibi, herbir kâfirin dahi bütün sıfat ve san'atları kâfir olmak lâzım gelmez. Bununla birlikte müslüman olan bir sıfatı veya bir san'atı, beğenip almak neden caiz olmasın? Ehl-i kitabdan birisiyle evlensen elbette onu seveceksin.

Ayrıca, Asrı-ı Saadette peygamberimiz dinî büyük bir inkılab vücuda getirdi. Bu sebepten dolayı o zamanda bütün zihinler ve nazarlar dine çevirdiğinden, bütün muhabbet ve düşmanlığı din noktasında toplayıp ona göre muhabbet ve düşmalık ederlerdi. Onun için gayr-ı müslimlere olan muhabbetten iki yüzlü muamele çıkıyordu. Peygamberimiz ise safi, samimi içten bağlılık istiyordu. Onlarla yapılan bu ilişkiyi kerih görüyordu. Lâkin şimdi âlemde görünen dünyevi ve medeni ilişkidir. Bir medeniyet yarışı ve rahat yaşama isteğidir. Bütün fikir ve nazarlar bu tarafa çevrilmiştir. Batı dünyası da artık dinden ziyade dünyaya bakıyorlar ve onların ekserisi, dinlerine o kadar mukayyed değildirler. Bu sebeple onlarla dost olmamız, medeniyet ve terakkilerini güzel bulup, güzel bulduklarımızı almaktır. Bu yakınlık her saadeet-i dünyeviye esas olan asayiş muhafazadır. İşte şu dostluk, kat'iyen nehy-i Kur'anîde dâhil değildir. Hem itikat kısmıyla, muamele (ilişki) kısmını bir birinden ayırmak gerek. (Mektubat, münazarat, s.395-396)

GAYR-I MÜSLİMLERLE MÜNASEBETTEKİ ÖLÇÜLERİMİZ DAHİLDE NASIL OLMALI;

Allah indinde din olarak kabul edilen İslâmiyet, beşer için bir saadet ve rahmet kaynağıdır. Onun şefkat kanatları ve geniş müsamahası kendisine tâbi olmayanları da kuşatmıştır. Diğer dinlerin tabileri kendi dinlerinde görmedikleri/göremedikleri rahat ve refahı İslâm'da ve müslüman memleketlerinde bulmuşlar, hiçbir sıkıntıya maruz kalmadan hayatlarını devam ettirmişlerdir. Müslümanlar bu husustaki ilâhî emirlere harfiyyen riayet etmişler, en geniş mânâda tatbik etmişlerdir. Harbî kâfirin hakkı hayatı olmuş, cizye vermek kaydıyla bir müslim gibi canı, dini, mezhebi, namusu, şerfi, malı muhafaza altına alınmıştır.

GAYR-I MÜSLİM MEMLEKETLERDE ONLARLA MÜNASEBETTE ÖLÇÜMÜZ

Konuya açıklık getirmek için ayeti kerimeleri bir rehber kabul edelim. Bu konuda Yüce Rabbimiz Ankebût Sûresi'nde şöyle buyurur:

"İçlerinden zulmedenler hâriç, ehl-i kitabla ancak o en güzel olan (sûret)le mücâdele edin ve deyin ki: "(Biz,) bize indirilene de size indirilene de îmân ettik; bizim İlâhımız da sizin İlâhınız da birdir ve biz ancak O'na teslim olanlarız." (Ankebut 46)

Bu mânâyı teyit eden diğer bir âyet-i kerimenin meâli de şöyledir:

"Allah, din husûsunda sizinle savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayan kimselere iyilik etmekten ve onlara karşı âdil davranmaktan sizi yasaklamaz. Şübhesiz ki Allah, adâletli olanları sever." (Mümtehine / 8)

Ba ayet için Hz. Ebû Bekir (ra)'ın kızı Esmâ (ra) şöyle rivâyet eder: "Müşrik olan annem beni görmeye gelmişti. Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'a: 'Onu evime kabûl edip ikram ve ihsanda bulunayım mı?' diye sordum. Resûlullah Aleyhissalâtu Vesselâm: 'Evet annene ikram ve ihsanda bulun!' buyurdular. Bunun üzerine bu âyet-i kerîme nâzil oldu." (İbn-i

---

Kesîr, c. 3, 484)

“Husûmet ve adâvetin (düşmanlığın) vakti bitti. İki harb-i umûmî (dünya savaşı) adâvetin ne kadar fenâ ve tahrîb edici ve dehşetli zulüm olduğunu gösterdi. İçinde hiçbir fayda olmadığı tezâhür etti. Öyle ise, düşmanlarımızın seyyiâtı (günahları), -tecâvüz olmamak (Müslümanların haklarını çiğnememeleri) şartıyla- adâvetinizi celb etmesin (çekmesin)! Cehennem ve azâb-ı İlâhî kâfîdir onlara!” (Mektûbât, Hutbe-i Şâmiye, 418)

Kur’ân-I Kerim’de Ehlikitabın Yemeklerinin Yenileceği Ve Onlardan Olan Kadınlarla Evlenileceği Konusu:

“Bugün size temiz şeyler helâl kılındı. Kendilerine kitab verilenlerin yiyeceği de size helâldir, sizin yiyeceğiniz de onlara helâldir. Gerek mü' min kadınlardan hür ve iffetli olanlar, gerekse siz den önce kendilerine kitab verilenlerden hür ve iffetli olan kadınlar, zinâdan kaçınan ve gizli dost edinmeyen iffetli kimseler olmak üzere, kendilerine mehirlerini verdiğiniz takdirde (size helâl kılındı).Artık kim îmânı (Allah'ı ve İlâhî hüküm leri) inkâr ederse, bu durumda şübhesiz ameli boşa gitmiştir; ve o, âhi ret te zarara uğrayanlardandır..” (Maide 5)

Peygamberimiz (a.s.m.) Hayber’i fethettikten sonra istirahate çekilmişti. Hayber Yahudilerinden Hâris’in kızı Zeyneb, “Muhammed, davar etinin neresini yemeyi daha çok sever?” diye sordu. Kol ve kürek etini yemeyi daha çok sevdiğini söylediler. Zeyneb hemen bir keçi kesti, kızarttı. Daha sonra da her yerine öldürücü zehir sürdü. Kol ve kürekleri ise daha fazla zehirledi. Peygamberimiz (asv)’in konak yerine götürdü. “Ya Ebâ Kasım, bunu sana hediye ediyorum” dedi. Peygamberimiz (asv), kızartmanın kolundan bir parça koparıp ağzına aldı ve Sahabeler yemeye başladılar. Fakat, onu yutmuyarak hemen dışarı attı. Birden Ashabına ferman etti:, “Ellerinizi yemekten çekiniz! Şu kürek eti, ‘Ben zehirliyim’ diye haber veriyor” buyurdu. Herkes elini çekti. Fakat o şiddetli zehirin tesirinden, Bişr İbn-il Berra’, aldığı bir tek lokmadan vefat etti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, o Zeyneb isimdeki kadını çağırdı. Ferman etti: “Neden böyle yaptın?” O menhuse dedi: “Eğer peygamber isen, sana zarar vermeyecek; eğer padişah isen, insanları senden kurtarmak için yaptım.” Burada da görüldüğü gibi, Peygamberimiz (asv) bir Yahudi bir kadının kesip pişirdiği hayvanın etini yemek için tereddüt etmemiştir.

Sahabeler, Şimdiki Müslümanların Avrupa’ya çalışmaya gitmesi gibi, Mekkedeki baskılardan dolayı Habeşistan’a hicret etmişler, orada gayrimüslimlerin işlerinde çalışmışlardı.

Meâllerini veddiğimiz bu âyetler gibi, daha birçok ilâhî emirler ve hadis-i şeriflerin ışığı altında Müslümanların ehli kitap olan milletlerle ve İslâm topraklarında yaşayan gayr-ı müslimlerle muameleler ve karşılıklı uyulması gereken esaslar belirtilmiştir. Dinimiz, hiçbir zaman onlar “kâfirdir” diye saf dışı bırakıp, alâkayı kesmemiş, onlarla inançla ve itikatla alâkalı olmayan sanayi, ticari, zirai, eğitim gibi birçok meselelerde ortak hareket etmiştir.

Pekala çekinilen nokta nedir? iman ve itikatla alâkalı meseleler ve velayettir. Kur'an'da yasaklanan velayetten maksat temsil ve yönetim yetkisi vermektir. İslam, müslümanların başka dinden olanlara kendilerini yönetme ve (vekâlet gibi bazı özel hukuk ilişkileri dışında)

---

temsil yetkisi verme anlamındaki velayet ilişkisini yasaklıyor. Bunun dışında gayr-i müslimlerle ortaklık, komşuluk, sıradan arkadaşlık, onlara ikramda bulunmak gibi ilişki ve davranışlar yasaklamıyor. Gayr-i müslimlere iyi davranmayı, onlarla ilişkilerde adalet ölçülerine titizlikle riayet etmeyi de emrediyor. (Mümtehine:60/8).

OLAYIN FIKHİ BOYUTU

Bir müslüman bir kâfirin hizmetinde bulunsa, yani bizzat kendi şahsına hizmet ederse, mutemede göre tenzihen mekruhtur. Fakat şahsına değil, tarla, fabrika, ziraat ve ticaret gibi işlerinde çalışırsa mekruh sayılmaz. Yani bir müslümanın gayr-i müslimin şahsına hizmet etmesi tavsiye edilmese de haram değildir. (el-Fıkıh 'ala'l-Mezâhib el-Erbâa, c. 3, s. 125)

KISACA NE YAPMALIYIZ?

Adab ve muamelatta islami ölçülere riayet etmeli. Yiyeceklerde haram/helal noktasına dikkat etmeli. Tessettür ve mahremiyete elimizden geldiği kadar ehemmiyet göstermeliyiz.

Cevap

-